

Αθήνα, 14 Μαρτίου 1995 .

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ κ.ΝΙΚΟΥ ΣΗΦΟΥΝΑΚΗ
ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΟΥΜΠΕΡΤΟ ΕΚΟ

Κυρίες και Κύριοι,

Ξεκινώντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά το EUROBANK FORUM για την τιμή που μου έκανε να ανοίξω την αποψινή εκδήλωση χαιρετίζοντας την παρουσία ενός σημαντικού προσκεκλημένου.

Ήταν στα δύσκολα χρόνια του 1970-71.

Βρίσκομαι στην Ιταλία σπουδάζοντας Αρχιτεκτονική στο Πανεπιστήμιο του Παλέρμο. Τότε ήταν που συνάντησα για πρώτη φορά τον Ουμπέρτο Έκο.

Καιρό πριν έλθει να διδάξει ως επισκέπτης καθηγητής, είχαμε αρχίσει να πλάθουμε ένα μύθο γύρω από το όνομά του. Υπεύθυνος γι αυτό ήταν ένας άλλος καθηγητής μας, ο Αρχιτέκτονας Βιτόριο Γκρεγκότι που μας μύησε στον κόσμο της Αρχιτεκτονικής Σύνθεσης.

Ο Γκρεγκότι μας μιλούσε με θερμά λόγια για τον νεοφερμένο καθηγητή που θα μας δίδασκε Σημειολογία, γεγονός που αποτελούσε επανάσταση σε μια εποχή ακαδημαϊκά αρτηριοσκληρωτική. Πόσο μάλλον, που η επανάσταση αυτή εξελισσόταν στο Παλέρμο του υποβαθμισμένου Νότου, στη Magna Grecia, που ζούσε τότε την εποχή της διεκδίκησης του Mezzogiorno και ζητούσε την επί ίσοις όροις ανάπτυξή της με τον Βορρά.

Ο Ουμπέρτο Έκο, ως καθηγητής, κουβαλούσε μαζί του όλη την μυστηριακή μυθολογία του διανοούμενου. Μέχρι τότε, γνωρίζαμε λίγα πράγματα για την επιστήμη της Σημειολογίας. Με τον Έκο, όμως, εμείς οι Αρχιτέκτονες, μάθαμε πρώτη φορά για τη γλώσσα πως είναι ένα από τα συστήματα των σημείων που ο άνθρωπος χρησιμοποιεί.

Μάθαμε για τη Σημειολογία των χρωμάτων, των σχημάτων, και όλων των μέσων της ανθρώπινης έκφρασης που έχουν σαν στόχο τους την επικοινωνία με τον διπλανό μας.

Για μας, για την δική μας Επιστήμη και Τέχνη μαζί, αυτό αποτελούσε την μαγική ανακάλυψη όλων των νοημάτων που ένα κτίριο, μια πόλη, μια κοινωνία περικλείει και εκπέμπει.

Η γενιά μας, γενιά που ζούσε μέσα στον απόηχο του τόσο κοντινού Μάη του 68, γοητεύτηκε αμέσως απ' αυτόν τον ριζοσπάστη καθηγητή του Giurro 63, που δεν δίδασκε απλά, αλλά έπαιζε μαζί μας, σα να αποτελούσαμε όλοι μέλη ενός θιάσου. Σαν το κακό δαιμόνιο, άλλαζε σιγά-σιγά από τα μέσα την καθεστηκία τάξη κάποιων από τους ανθρώπους της ακαδημαϊκής καριέρας που κλεισμένοι στον μικρόκοσμό τους, απομονωμένοι, απλά παρακολουθούσαν παθητικά τις εξελίξεις που η δυναμική των καιρών επέβαλε.

Η διδασκαλία του Ουμπέρτο Έκο ήταν ένα με τη ζωή. Ο ίδιος αρνιόταν να αποξενωθεί απ' αυτήν, να την κρύψει πίσω από την έδρα του. Γινόταν ένα μαζί μας, επικοινωνούσε. Και γνώριζε πολύ καλά την τέχνη της επικοινωνίας. Στα μάτια μας, ήταν -και παραμένει μέχρι σήμερα- ένας μαέστρος της επικοινωνίας, ένας άνθρωπος που χειρίζεται τα μέσα ενημέρωσης για να περάσει τις σκέψεις του στον κόσμο.

Τα άρθρα του στο Espresso, ανέλυαν την κοινωνία και την πολιτική κι εμείς οι φοιτητές τα ρουφούσαμε τότε και τα κάναμε μανιφέστα μας. Αυτά τα κείμενα ήταν που μας έκαναν να αμφισβητούμε, να αμφιβάλλουμε, να ελέγχουμε την κάθε λέξη, το κάθε νόημα, να κερδίζουμε σιγά-σιγά τη γνώση.

Ήταν ένας ζωντανός νέος μύθος αυτός ο άνθρωπος που στεκόταν μπροστά μας, πάνω στην έδρα εκείνης της αίθουσας στο μεσαιωνικό κτίριο της Βία Μακουέντα και μας μιλούσε για το σημαίνον και το σημαινόμενο.

Significato e Significativo Professore... Θυμάστε; Εγώ πάντως το θυμάμαι σα να ήταν χθες. Ίσως λόγω του κρίσιμου ερωτήματος που μου υποβάλατε στις προφορικές εξετάσεις στο τέλος της χρονιάς. "Ποιο είναι το significato και το significativo του Παρθενώνα" με ρωτήσατε. Τα χρόνια πέρασαν, και τώρα βρίσκομαι πάλι απέναντι σας, αναλογιζόμενος αυτήν την τεράστια διαδρομή που έχετε καλύψει στο μεταξύ, μετρώντας με δέος την συνεισφορά σας στη γνώση.

Caro Professore,

Vi do anch' io, il mio benvenuto, in questa terra storica e amata da lei;

E le confesso che sarei felice se potessi essere anche oggi studente e poter seguire per' una ancora volta i suoi corsi.